

KATOLIŠKI GLAS

Uredništvo in uprava:
Gorica, Riva Piazzutta št. 18
Poštno ček. račun: št. 9-12410

Cena: Posamezna št. L 15
Naročnina: Mesečna L 65
Za inozemstvo: Mesečno L 100

Leto I. - Štev. 43

Gorica - 23. novembra 1949 - Trst

Izhaja vsako sredo

Zakaj so stavkali slovenski učitelji in profesorji v Trstu

V soboto so se valile trume slovenskih otrok iz tržaških šol in radostno vzklikale: Šjoperol šjoperol! Varnostna oblast se je vznemirila, zabrnili so telefoni, g. prof. Andri in njegovi prijatelji pa so se začudeno pogledali: kako je mogoče, da slovenski učitelji stavkajo v ostriču tržaškega mesta? — Res so v soboto stavkali vsi profesorji in učitelji na vseh slovenskih šolah na vsem Svob. tržaškem ozemlju. Stavko je sprožila šolska oblast sama, ko je skušala opravičiti ukinitve 22 razredov na slovenskih osnovnih šolah in odpustitev slovenskega učiteljstva z gospodarskimi razlogi, češ da za slovenske šole ni denarja. Ker je skušala oblast sama prenesti spor na čisto gospodarsko področje, je bil edino pravilni odgovor stavka. — Koliko pa bo šolska uprava prav za prav prihranila z odpustom 22 učiteljev? Ne več kot 5 in 1/2 milijona lir v celem šolskem letu. Mestna občina tržaška izda letno za svoje uradništvo nad dve milijardi. Saj ima toliko nastavljenecv, da nima zanje niti dosti stolic. Toda štediti je bilo treba začeti prav pri slovenski šoli. Svojih 340 brezposelnih stalnih učiteljev, 50 začasnih učnih moči brez posla in 45 učiteljev, ki spadajo pod tržiško (monfalkonsko) šolsko okrožje in ki se za nobeno ceno ne dajo izriniti iz Trsta, pa ne vidijo. Tudi učiteljev, ki poučujejo v pasu B in ki sami zatrjujejo, da imajo dvojno plačo jugoslovanske in britansko-ameriške vojaške uprave, se tri štednji ne spomnijo. — Ali je res, da so bili nekateri ukinjeni razredi tako majhni, da niso dosegli niti števila deset? Naj se objavi statistika. Zakaj se je 83 učencev na neki šoli stisnilo v tri razrede? Zakaj se je 65 učencev na drugi stisnilo v dva? Če se ukine kak razred, ki ne dosega števila deset, naj se istočasno ukinejo ti razredi v Štivanu, na Proseku, na Katinari itd. na

italijanskih šolah. — Ali je res, da so stavko organizirali samo titovci ter jo vsilili ostalemu učiteljstvu? Saj pravite, da titovcev v Trstu ni več. Saj naš list prvi načenja to vprašanje ter nikakor ne kaže v svojih člankih, da bi bil odvisen od drugih političnih strank. Res, mislili ste, da bomo katoliški krogi molčali ter se vam še zahvaljevali za brco. Naši somišljeniki so svoj čas okužali italijansko policijsko knuto, umirali po nemških taboriščih, njih pepel najdeti v luščilnici riža pri Sv. Soboti. Tudi ob sedanjem nasilju nad slovensko šolo smelo povemo v obraz vsem italijanskim šovinističnim kro-

potrebe ali zaradi nezadovoljivega šolskega ali vzgojnega uspeha. V odpustitvenem odloku pa se navaja čisto nov razlog, ki ga nastavitveni dekret ne predvideva, namreč »ustpravni razlog«. Zato je odpustitev vseh 22 učiteljev nezakonita. Zato zahtevamo, da jih ZVU spet sprejme v službo. Ker so razlogi za ukinitve 22 razredov ničevi in so jih narekovali politični vidiki, to je namera, postopoma likvidirati slovensko šolstvo v Trstvu, naj se na slovenski osnovni šoli upostavi prejšnje stanje. G. prof. Andri končno ni izvršil svoje dolžnosti. Kot načelnik Vzgojnega urada za italijanske in slovenske šole je imel dolžnost, ščititi koristi ne samo italijanskih temveč tudi slovenskih šol. V resnici pa je začel s postopno ukinitvijo slovenskega šolstva v Trstu v prid italijanskim šolam. Zato se morajo odvzeti njegovi kompetenci vse slovenske šole. Skrb za slovenske šole mora prevzeti slovenski uradnik. Pri

svobodnih demokratičnih državah. Zborovanja se bodo udeležili predstavniki sindikatov okoli 40 držav.

Delegati Združenih držav so funkcionarji A.F.L. (Ameriške zveze dela) in C.I.O. (Kongresa industrijskih organizacij), ki brata skupaj okoli 13,500,000 članov. Večina teh delegatov je že odšla v London.

Prvi koraki za ustanovitev novega sindikalnega organizma so bili storjeni v preteklem januarju, ko so zastopniki svobodnih narodov izstopili iz svetovne sindikalne zveze, v kateri gospodarstvo komunisti. V juniju je bil v Ženevi pripravljajalni sestanek, na katerem so izvolili odbor za sestavo statuta za novo organizacijo in za sestavo podrobnega programa za sedanje zborovanje v Londonu.

Indijski komunisti napadajo Mao Tse-Tunga

Mesečno glasilo indijske komunistične stranke »Komunist« odkrito kritizira »deviacionistične« težnje Mao Tse-Tunga, kitajskega komunističnega voditelja, ker da »omejuje kapitalizem, toda ga ne uničuje«. Glasilo indijske socialistične stranke pravi o tem napadu na Mao Tse-Tunga: »Ta napad indijskega komunističnega vodstva, druge največje komunistične stranke na svetu, je zmedel članstvo komunistične stranke. Povzročil je veliko osuplost in razdore ter pospešil razkrojitev stranke z njeno pustolovsko in sektarsko politiko.

Perzijski šah pri Trumanu

Perzijski šah Mohamed Reza Pahlevi, ki je prispel 16. t. m. v Washington, da obišče glavna trgovska središča Združenih držav, se je udeležil uradnega kosila, ki ga je priredil Truman

njemu na čast v Belj hiši. Na pozdravni nagovor predsednika Trumana je šah izjavil, da njegova država in on sam delujejo za mir in za varnost odnošajev z inozemstvom. Potrjujoč, da sta energični Trumanov nastop za mir in svobodo povzročila po vsem demokratičnem svetu globok vtis, je šah dobesedno dodal: »Prepričan sem, g. predsednik, da govorim v imenu vsega perzijskega ljudstva, ko se vam v njegovem imenu zahvaljujem za vaše neutrudljive napore v prid svetovnega miru«.

Drugi dan je perzijski šah na tiskovni konferenci med drugim izjavil, da je blagostanje ameriškega naroda napravilo na njega velik vtis in enako tudi ljubeznivost prebivalstva, s katerim je prišel v stik. Upa, da mu bo uspelo ustvariti med Američani zanimanje za investicije in ustanavljanje podjetji v Iranu. Dostavil je, da bi bile investicije v veliko korist za Američane in za Perzijo, kajti Iran je zemlja bodočnosti in njegova bogastva so praktično nedotaknjena.

Pred konferenco ameriških poslanikov Bližnjega Vzhoda v Carigradu

Dne 26. novembra bo v Carigradu pod predsedstvom George G. McGheeja, pomočnika zunanjega ministra za Bližnji Vzhod, Južno Azijo in Afriko, konferenca načelnikov diplomatskih odposlanstev Združenih držav v deželah Bližnjega Vzhoda.

Ta sestanek spada v okvir konferenc, ki naj vzporedijo delo načelnikov v poslaništev Združenih držav vseh delov sveta. Pred kratkim je bila v Londonu slična konferenca načelnikov ameriških odposlanstev v prestolnicah Vzhodne Evrope.

Višja življenjska raven bo preprečila načrte Kremlja

Upravnik za gospodarsko sodelovanje Paul Hoffman in pomočnik zunanjega ministra za gospodarske zadeve Willard Thorp sta izjavila na neki konferenci, da je tesno sodelovanje Združenih držav z drugimi svobodnimi državami v stalnem prizadevanju za izboljšanje življenjske ravni eno glavnih sredstev, da se prepreči širjenje sovjetskega komunizma.

Če bomo ostali močni, če bo Evropa postala močna in če bomo združeni — je dejal Hoffman — se bodo načrti Kremlja izjalovili in bodo sčasoma tako propadli, da tudi Sovjetska zveza sama ne bo več suženjska država.

Hoffman je poudaril, da je kot upravnik za gospodarsko sodelovanje obiskal mnogo držav, »kjer so na delu pete kolone Sovjetske zveze« in je dejal: »Samo če se osebno občuti silo pritiska, ki ga izvaja Kremlj, se lahko dojame pomen

rdečega terorja. V sovjetskem komunizmu ni niti trohice idealizma. Če je bilo v veroizpovedi Marxa in Lenina nekaj idealizma, so ga odstranili. Ostala ni niti senca spoštovanja za resnico in za poštenost posameznika. To kar se dogaja, v bistvu ni novo; nov je samo obseg, ki ga stvar zavzema, to je brezobzirna gonja za oblast manjšine nad večino.«

Thorp je izjavil, da sloni politika Združenih držav na temelju, da je nizka življenjska raven drugih držav grožnja za varnost Združenih držav in da je nizka življenjska raven voda na mlin totalitarne propagande. Nato je nadaljeval: »Prizadevamo si, da bi čimprej povečali svetovno trgovino, ker je povečanje trgovine ključ za povečanje proizvodnje in za povečanje storilnosti; povečana proizvodnja pa bo omogočila višjo življenjsko raven.«

V petek 18. novembra zvečer je bila podpisana in izdana spodnja izjava. Napovedana stavka je povsem uspela.

IZJAVA

Slovenski učitelji in profesorji, ki poučujemo na slovenskih šolah v Trstu in okolici, smatramo zadnji ukrep ZVU o ukinitvi 22 razredov in odpustitvi učiteljstva na naših osnovnih šolah za skrajno nedemokratično dejanje proti pravicam Slovencev na tem ozemlju, ki je namerjeno na postopno likvidacijo slovenskega šolstva.

V obrambo kulturnih pravic slovenskega ljudstva in enakopravnosti slovenskega šolstva proglašamo enodnevno protestno stavko in izjavljamo, da se bomo tudi vnaprej odločno borili proti vsaki diskriminaciji slovenskega življa na Tržaškem ozemlju.

Trst 19. novembra 1949

gom, da smo za slovensko šolo priznani na vsako žrtev. — G. prof. Andri vztraja na tem, da v bodoče ne bo nastavljen nobenega slovenskega (za italijanske to ne velja) učitelja, če ne bo prej zanj razreda z najmanj dvajsetimi učenci. Kako bo to: če n pri tem štetju, smo videli pri letošnji redukciji. Zato je prav, da tudi na tem mestu povemo svoje zahteve. Odpusti kršijo delovno pogodbo. V nastavitvenem dekretu se predvideva odpust edino iz službene

vsakem vprašanju, ki zadeva slovenske šole, mora biti mnenje tega slovenskega uradnika merodajno. — S to stavko in prejšnjimi protesti smo načeli borbo za svojo šolo. O stavki bodo predvsem obveščene vse države članice Varnostnega sveta. Tako pojde sedaj po širnem svetu vest, da je nekje v srednji Evropi mesto Trst, da je v tem mestu tudi deca slovenske krvi in da se tej deci odreka pravica do šol v materinem jeziku.

Razgled po svetu

Vprašanje italijanskih kolonij

Glavna skupščina Združenih narodov je na svojem zasedanju 21. t. m. potrdila sklep političnega odbora, o katerem smo zadnjič poročali. Po tej odobritvi bo Libija postala v januarju 1952 samostojna, Somalija pride za dobo desetih let pod zaupno upravo Italije in glede Eritreje bo odločevala OZN na svojem zasedanju prihodnje leto na podlagi poročila, ki ga ji bo predložila nalašč v ta namen izvoljena preiskovalna komisija betih držav, katera se bo na licu mesta poučila o željah in potrebah prebivalstva.

Vprašanje italijanskih kolonij se je s temi sklepi sicer močno

približalo rešitvi, dokončne rešitve pa še vedno ni.

De Gasperi v Kalabriji

Zadnjo soboto 19. t. m. je min. predsednik De Gasperi odpotoval v Kalabrijo, kjer je v nedeljo na planoti Sila, ki leži nad jonskim obrežjem polotoka, prisostvoval slovesni otvoritvi raznih javnih del (ceste, vodovodi itd.), katera so bila izvršena v zadnjih letih. Pri tej priliki je imel v zapuščenem hribovju Kalabrije, ki po svojem zunanem licu v marsičem spominja na južnotirolski alpski svet, velik in pomemben govor, v katerem je poudaril glavna načela, po katerih hoče vlada izvesti razdelitev zemlje in agrarno reformo.

Kardelj pri Achesonu

Ameriški zunanji minister Acheson je prejšnji petek, 18. nov., sprejel jugoslovanskega zunanjega ministra Kardelja in ga pridržal v daljšem razgovoru. S Kardeljem je bil tudi jugoslovanski poslanik v Washingtonu Kusanovič. Po uradnih zagotovilih je šlo za vljudnostni obisk pred Kardeljevim odhodom iz Amerike v Jugoslavijo.

Svetovno sindikalno zborovanje v Londonu

Dne 28. nov. se prične v Londonu svetovno sindikalno zborovanje. Namen zborovanja je ustanoviti novo mednarodno organizacijo, ki bo skrbela za blagostanje delovnega razreda v



PRVA ADVENTNA NEDELJA

Iz svetega evangelija po Luku

Ježus je rekel svojim učencem: »Znamenja bodo na soncu in luni in zvezdah in na zemlji bo med narodi stiska in zmeda zaradi šumenja morja in valov. In ljudje bodo koprnili od strahu in pričakovanja tega, kar pride nad ves svet; zakaj nebeške sile se bodo majale. In takrat bodo videli Sina človekovega priti na oblaku z veliko močjo in slavo. Ko se bo pa to začelo goditi, se ozrite kvišku in dvignite glave; zakaj odrešenje se vam približuje. In povedal jim je priložilo: »Poglejte smokvino drevo in vsa drevesa. Kadar začno že sad iz sebe poganjati, veste, da je blizu poletje. Tako tudi vi, kadar boste videli, da se to godi, vedite, da je blizu božje kraljestvo. Resnično povem vam: Ta rod ne bo prešel, dokler se vse to ne zgodi. Nebo in zemlja bosta prešla, moje besede pa ne bodo prešle.

Advent pomeni »prihod«. V krščanskem izrazoslovju znači »advent« prihod Sina božjega na svet. Navadno mislimo pri tem le na Jezusovo rojstvo, ker se v tej dobi štirih nedelj pripravljamo na ta praznik. Iz današnjega evangelija pa sledi, da pomeni advent tudi zadnji prihod Jezusa Kristusa kot sodnika nad svetom. Ta zadnji pojav Kristusov imajo v mislih posebno adventisti, ki se pa motijo v tem, da ga napovedujejo za najbližjo dobo. Kdaj bo konec sveta in poslednja sodba, tega noben človek ne more vedeti. Gotovo je le to, da bo Adamov rod doživel svoj konec, kakor je imel svoj začetek. Gotovo je tudi, da bo Jezus, ki mu je izročena vsa oblast v nebesih in na zemlji, napravil natančen obračun z vsemi ljudmi.

Da je na svetu veliko greha in krivice, v tem smo vsi edini. Opažamo tudi, da Bog pravične blagoslovja in krivične kaznuje, toda vidimo tudi izjeme od tega pravila, ali vsaj nam se zdi, da so izjeme: nekateri krivičnež uspeva na svetu in nič posebno hudega se mu ne dogaja; nasprotno se najdejo slučaj, da pošten in dober človek veliko trpi in nima prave sreče pri svojih podjetjih. Kaj naj mislimo o teh izjemah? Prirojeni čut pravičnosti nam narekuje vero v končni obračun, v po-

Koledar za prihodnji teden

- 27. novembra. NEDELJA. Prva adventna. — Virgilij, škof.
- 28. PONEDELJEK. Gregorji III., papež. — Prvi dan zornic.
- 29. TOREK. Saturin, mučenec.
- 30. SREDA. Andrej, apostol. Bil je brat Simona Petra, po poklicu ribič, po časovni vrsti prvi poklican k apostolstvu. Po starem izročilu je umrl v Ahaji na Grškem in sicer na križu.
- 1. decembra. ČETRTEK. Edmund. Natalija.
- 2. PETEK. Bibijana, mučenka. Bila je hči dveh mučencev; tudi njena sestra Demetrija je umrla mučeniške smrti. To je bila res vzorna krščanska družina.
- 3. SOBOTA. Frančišek Ksaverij, spozn. Bil je najodličnejši misijonar novejših dob.

slednjo besedo, ki jo bo izrekla božja pravica; ta se ne more motiti, pred njo se nič ne skriva. Vse Sveto pismo, vsa bogoslovna znanost meri na ta končni obračun, na poslednjo sodbo, kjer bo vse izravnano.

Posvetnjaki in materialisti ne marajo nič slišati o Bogu, o božji pravici, o božji sodbi. Skušajo sami sebe prepričati, da večnosti ni; na tem svetu, da je pekel, na tem svetu nebesa, na tem svetu sodba in pravica. Življenjska skušnja jim sicer sproti podira zračne gradove izmišljotin, toda zmote nočejo priznati, ampak se raje hudujejo na svojega bližnjega, češ da je le njegova hudobija kriva, da se še niso uresničila nebesa na zemlji; zato pozivajo na maščevanje, na boj in sovraštvo, na krvavi obračun z bližnjim, na »ljudsko« sodbo. Toda vsaka

revolucija prinese razočaranje, po vsakem krvavem obračunu se odprejo novi težki računi, ki čakajo poravnave; zemlja ostaja solzna dolina.

Nam kristjanom zdaj očitajo, da se samo na božjo sodbo zanašamo, namesto da bi se tu na zemlji borili za pravico. Ta očitek je prazen in hudoben. Mi kristjani se borimo za pravico, toda ne s krivičnimi sredstvi, ne po nagonih zdvijanega srca; borimo se s poštenjem in dobroto po navodilih naše svete vere, po božji volji. Kdo je odpravil sužnost starega veka? Poskušali so nekateri s krvavim uporom, pa so propadli. Krščanstvo je brez škripanja z zobmi, brez srda in maščevalnosti pridobilo sužnjem svobodo z dobroto in milobo, z vztrajnostjo oznanjevanja, z zgledom svetih mož. Vse, kar je dobrega v evropski kulturi, je sad krščanskih idej. Če so te dobrine danes v nevarnosti, je krivda v tem, da ljudje krščanstvo zametajo.

Ljudje smo slabi sodniki, ljudska sodba slaba sodba. Pravična in sveta pa bo sodba božja. Z vernim srcem kličimo v tem adventu: »Pridi, Gospod Jezus!« (Raz 22,20).

Satanovo kraljestvo

Mislečemu človeku, ki živi v naši dobi, se včasih zdi, da bi po zunanjih znakih v svetu bilo lažje dokazati bivanje satanovo kakor pa bivanje božje. Ali ni na prvi pogled jasno, da vodi vso današnjo hudobijo in zlobo hudobni duh, ki uporablja človeka le kot svoje orodje? Če bi namreč ne bilo zlobnega duha, bi bila vsa ta strašna hudobija le človekovo delo. Človek bi bil le pokvarjena z umom obdarjena zver, za katero bi bilo res najbolje, da bi se sama uničila v bodoči atomski vojni.

Verska resnica je, da hudobni duh živi in človeka zapeljuje, ker ga hoče pogubiti. Toda človek ima svobodno voljo in se lahko s pomočjo milosti satanovim skušnjavam vedno upre. Če satan zmaga nad človekom, je to človekova krivda. Satan je pogubljeni angel, ki pa mu je Bog ohranil po svojih skrivnostnih sklepkih precej vpliva na duha in snov in oster razum. Ljudje njegovih načrtov ne moremo točno spoznati in tudi ne moremo vedeti, v kakšne namene nas bo zlorabil, ko je dobil oblast nad nami.

Ali torej živimo v stoletju satanovom? Ana Katarina Emmerich je pred 150 leti napovedala, da bo Lucifer »50 ali 60 let pred letom 2000 za nekaj časa puščen na svobodo iz svojega nočnega brezna«. Verjetno je torej, da nas Bog hoče preizkusiti in je res dopustil, da se je satan za nekaj časa razdijal na zemlji. Nikdar doslej še nismo slišali o tako strahotnih in neštevilnih umorih, lažeh, krivicah in sovraštvu, zmeda in razdejanju ter pohlepu po oblasti. Zato bomo skušali v tem in še nekaterih naslednjih člankih pokazati, da je sedanja hudobija na svetu ne le človekovo, ampak v precejšnji meri res tudi satanovo delo, ki mu mnogi ljudje pomagajo rušiti božje kraljestvo.

Kristus imenuje satana »morilca ljudi od začetka«. Satan ne more sam duš s tem, da jih zapeljuje v greh, ampak hoče človeški rod tudi telesno uničiti, izkoreniniti. Človek je obdarjen z milostjo in se lahko zveliča, hudi duh pa je na veke pogubljen in zato človeka neizmerno sovraži in ga hoče potegniti s seboj v pogubljenje. Tako ga sovraži, da divja tudi proti njegovemu telesnemu življenju tu na zemlji. In danes,

ko je spuščen iz verige, uganja res pravo orgijo smrti. Ali sploh moremo doumeti, kaj pomenijo milijoni in milijoni mrtvih na bojiščih med zadnjo vojno, milijoni ljudi pobitih, zadušenih in zastrupljenih po plinskih celicah, taboriščih, v političnih zaporih, na prisilnem delu, milijoni od gladi umrlih pri prisilnem preseljevanju celih narodov, ali vemo, kaj pomeni dejansko uničenje nekaterih malih narodov, ki so v zadnji vojni in po njej sploh izginiti in kaj pomenijo končno nešteti milijoni umorjenih nedolžnih bitij, preden so sploh zagledala luč sveta? Ali si človek sploh more kaj takega izmisлити? Ne, to je satanovo delo, tiste ga, ki je »morilec ljudi od vsega početka«.

To pa še ni vse. Z modernimi iznajdbami pripravljajo človek sredstva za množično pobijanje ljudi, polno apokaliptičnih strahot. Atomska bomba nas bo omrtvičila, oslepila, razkrojila, povzročila bo, da bo meso odpadalo od kosti. Če bo še kdo ostal živ, bo nesposoben, da bi zaražal novi človeški zarod. Vse to pa se lahko skriva pred novim, še hujšim sredstvom za ubijanje vsega, kar je živo, pred strašnimi bakterijami. Te si bo lahko privoščila vsaka majhna država, ker niso tako drage kakor atomske bombe. Ali moremo še dvomiti, da se za vsem tem skriva prava igra satanova? In kdo ve, ali mu ljudje ne bomo podlegli?

Ko torej vso današnjo hudobijo opazujemo in trepetamo pred bodočnostjo, se moramo pogledati v sodobno dogajanje in se vprašati po resničnih vzrokih in pravem izhodišču vse te hudobije. Če hoče zdravnik bolnika ozdraviti, mora najprej dobro spoznati njegovo bolezen in njene povzročitelje. Glavni povzročitelj današnje hudobije je satan, ki pa sam brez človekove pomoči nič ne more. Če torej hočemo, da bo na svetu bolje in da bo sploh ostal, se moramo upreti satanu, ki nam hoče slabo, ter se z zaupanjem vrniti k Bogu, ki nam hoče le dobro. V kakšnih oblikah se danes pojavlja satan na svetu, pa bomo videli v štirih naslednjih člankih.

„Katoliški glas“ v vsako slovensko družino!

Iz življenja Cerkve

Pravo in vest v nauku sv. očeta

V nedeljo 13. nov. je sv. oče sprejel v posebni avdienci sodnike in advokate najvišjega cerkvenega sodišča sv. rimske rote, ki razsoja v najbolj zamotanih zadevah med kristjani, zlasti v zakonskih rečeh. Iz poročila, ki ga je predsednik sodišča prebral pred sv. očetom, je razvidno, da je sv. rimski roti bilo predloženih 137 zakonskih zadev iz vsega sveta. Od teh je 51 zakonov spoznala za neveljavne, 86 pritožb je pa zavrnila in potrdila njihovo veljavnost. Ubogim niso za sodne stroške nič računali, bogati pa morajo za advokate plačati od 15 do 85 tisoč lir, kar za take velike in dolgotrajne procese ni veliko. Zanimivo je, da so moral letos razsojati že v primeru zakona nekega črnca iz Afrike. Razglasili so njegov zakon za neveljaven. Plačati je moral le 1400 lir za sodne stroške; ostale stroške, ki so znašali 33 tisoč lir, je utrpela sv. stolica.

Po prebranem poročilu je sv. oče imel na priučujoče sodnike pomenljiv nagovor, ki je v njem potisnil cerkveni nauk o resničnem pravu in vesti. Ker je bil sv. oče njega dni odlični profesor prava, je njegova beseda v tem pogledu toliko bolj tehtna in preudarna. Daje nam jasno sliko, kam je pripeljalo človeštvo napačno pojmovanje prava, kakor ga uči pravni pozitivizem. Pripeljalo nas je do totalitarne države, opozarja sv. oče, v kateri je v veljavi tako zvana »postavna pravica« (diritto legale), ali, kar država ukaže, je prav. Tako pridemo do tega, da država jemlje človeku njegovo osebno čast, mu zanika pravico do življenja in do nedotakljivosti njegovih udov ter oboje stavi na samovoljo državi ali stranki; mu jemlje pravico do časti in do dobrega imena, staršem pravico do vzgoje otrok, predvsem pa trdi, da vera v Boga in odvisnost od njega nima za državo nobenega pomena. Takšno pojmovanje prava je povzročilo nered, kjer je bil prej red, prineslo tiranijo namesto oblasti, sužnost namesto svobode, napravilo je iz zločina domovinsko zaslug. Pri tem je papež mislil na minule fašistične in nacistične režime, a prav tako na sedanje komunistične, ki slone na prav takšnem zgrešenem pojmovanju pozitivnega prava, ki daje državi pravice, ki gredo samo Bogu. Nato je sv. oče zaključil, da če hoče človeštvo priti do boljšega pravnega reda, se mora vrniti k pojmovanju, da mora pravni red sloneti na morali, državna postava mora imeti svojo normo v naravnem in božjem zakonu.

Verski zakoni na Češkoslovaškem

Vlada v Pragi je izdala odredbo, ki določa, da od 1. jan. 1950 ne sme noben državljan skleniti zakona v cerkvi, če se ni poročil na županstvu. Z novo postavo izgubi mož položaj glavarja družine in bosta z ženo enakopravna, to se pravi, da bosta oba glavarja in se bo premoženje vedno delilo na oba.

Redovnice zdravnice

Velika novost v sedanjih cerkvi so redovnice zdravnice. Prejšnje čase je Cerkev dovoljevala redovnicam, da so smele samo prisostvovati pri zdravniških pregledih in zdravnikom

pomagati. Leta 1936 se je pa ustanovil prvi red redovnic zdravnic, ki smejo tudi operirati in vršiti službo babic. To dvoje se je izkazalo kot zelo potrebno posebno v misijonskih krajih, kjer ženska velikokrat zaradi predsodkov in krajevnih navad ni smela na pregled k zdravniku, ker je bil možki. Korist ženskih zdravnic so uvideli najprej protestantje, za njimi pa tudi katoličani. Danes šteje red že sto redovnic zdravnic, 130 se jih pa pripravlja v noviciatu. Svoje hiše in bolnice imajo predvsem v Indiji.

Pouk verouka v Sloveniji

Komunistom je vsaka vera praznoverje, ki ga je treba čimprej iztrebiti s sveta. Vedo, da pri starih veliko ne bodo opravili, ker je pri njih »versko praznoverje« že premočno ukoreninjeno, zato skrbe, da se mlajši rod ne »okuži«. Vsled tega omejujejo v Sloveniji pouk verouka na vse mogoče načine. Zapirajo katehete, jim ne dovoljujejo vstopa v šole, pridobivajo starše, da otrok ne priglaja za verouk itd. Letos so vpeljali novo zahtevo! Ni dovolj materino privoljenje, dati ga mora tudi oče. V pionirskih organizacijah vodijo sistematično agitacijo zoper verouk, češ da duhovniki učijo vraže, praznoverstva, čudeže, itd. Na klasični gimnaziji v Ljubljani letos niso sprejeli v prvi razred otrok, ki so se priglasili za verouk. Iz višje gimnazije so izključili mnogo dijakov, ki niso bili partiji po godu. Tako torej gradijo novo mladino v Sloveniji brez Boga na materialističnih načelih.

Na Dunaju

se je dal posvetiti za duhovnika 72 letni Rihard Walter, bivši podžupan v Brnu na Moravskem. Mož je srečno ušel iz Gottwaldovega paradiža, prbežal na Dunaj, tukaj stopil k benediktincem ter sedaj pel novo mašo.

V Kamerumu in v Kongu

v srednji Afriki nastaja za misijone novo težko vprašanje, kajti mladi fantje trumoma beže z dežele v mesta, kjer se je začela močno razvijati industrija. 40 km daleč okrog mesta Jaunde ni na deželi več nobenega moškega pod tridesetim letom. V mestih je pa zopet silno hudo, ker ni stanovanj in zato tudi urejenega družinskega življenja ne more biti. Na ta pojav bega v mesta gledajo misijonarji zelo zaskrbljeno, ker grozi, da uniči dober del njihovih trudov.

Na Japonsko

prihajajo vedno novi misijonarji in vedno nove misijonske družbe odpirajo tam svoje hiše. Če bodo ostala zaprta vrata na Kitajsko, in zdi se, da misijonarji tja ne bodo več smeli, potem bo vedno več misijonskih moči razpoložljivih za Japonsko in za srednjo Afriko. Ti dve deželi bosta najbrž imeli dobiček od tega, da so misijonarji zaprta pota na Kitajsko.

V mestu Buffalo

v ZDA so nune odprle posebno tečaje za televizijo. V samostanu imajo vse potrebne televizijske aparate in so že oddajali dve igri: »Odprto pismo kardinalu Mindszentyju« ter »Prizore iz življenja sestre Marije Carbrini«.

Kulturni obzornik

Koncert slovenskih pesmi na Opčinah

Komorni pevski zbor »Škrjanček« iz Trsta, ki se je v svojem polletnem obstanku na slovenskem radiu in drugod že dobro uveljavil, priredi v petek, 25. novembra ob 20. uri, svoj prvi javni koncert in sicer v dvorani kina na Opčinah.

Koncert bo po zamisli, programu ter izvedbi svojevrsten. Na sporedu so slovenske umetne in narodne pesmi v harmonizaciji raznih slovenskih skladateljev. Slišali bomo pesmi: »Če ti ne boš moj«, »V gozdu...«, »Nocoj se mi je sanjalo« Emila Adamiča, »Pod klančkom...«, »Gozdlič je že zelen...«, »Zdravica« Oskarja Deva, »Škrjanček poje...« in »Gor čez jezero...« Mateja Hubada, »Črn mož«, »Veterček moj...« in »Prepelica« Petra Jerčiča, »Planinarico« Frana Ferjančiča, »Vso noč sem čakala...« Ivana Ocvirka, »Na lipici zeleni« in »Slanica« dr. Antona Schwaba. Te pesmi bo pel mešani zbor. Ženski zbor bo nastopil z narodno »Jaz pa vrtec bom kopala« v priredbi Marka Bajuka.

Sopranistka Milena Čekutova bo zapela dve solistični točki in sicer Oskarja Deva »Dober večer, ljubo dakle« ter Mateja Tomca »Pojdam u rute«. Baritonist Marjan Kos nastopi pa skladbo I. Ipavca »Pomladna noč« ter s Premrlovo »Znamenje«.

Koncert vodi »Škrjančkov« pevovodja Ludvik Klakočar. Ker vlada za prireditev veliko zanimanje, naj si občinstvo rajši nabavi vstopnice že v predprodaji in sicer v Trstu v trgovini FORTUNAT pri cerkvi Sv. Antona novega, na Opčinah pa v trgovini PODOBNIK.

Trst pričanja spet s kulturnimi večeri

S točkom, 29. novembra bodo pričeli spet v Marijinem domu v ulici Risorta »slovenski večeri«, ki imajo že od lanskega in predlanskega leta tako lepo tradicijo. Slovenski večeri imajo letos lepo zaokroženo celoto in bodo pomenili za tržaške Slovence velike kulturne dogodke. Posvečeni bodo slovenskim kulturnim in narodnim vprašanjem, razgledu po katoliškem svetu in bodo osvetljevali dogodke v svetu, ki zanimajo in morajo zanimati tudi Slovence. Večeri bodo pestri in bo poleg glavnega predavanja na sporedu še vedno ali

film ali skioptične slike, pevski nastopi, recitacije in glasbeni vložki. Zato bo brez dvoma vsak obiskovalec odnesel s tega večera mnogo novega.

Vabimo zato vse tržaške Slovence, da se teh večerov udeležujejo. Prvi »slovenski večer« bo v torek, 29. t. m. ob 19.30. Potem se bodo te kulturne prireditve vrstile vsak drugi torek, vedno na istem kraju in ob istem času.

Prvi večer bo posvečen slovenski narodni misli in kulturi. Na sporedu so tudi pesmi, ki so v preteklih desetletjih budile narodno zavest Slovencev.

Povabite na slovenski večer tudi svoje prijatelje in znance, ki jih morate naše vabilo ni doseglo. Pričeli bomo točno ob 19,30, končali ob 20,45.

Knjige »Goriške Mohorjeve družbe«

Izšle so letošnje knjige »Goriške Mohorjeve družbe«, Č. Č. gg. poverjenike prosimo, da jih dvignejo v Katoliški tiskarni, Gorica, Riva Piazzutta 18. Knjižni dar obstoji iz Koledarja za l. 1950, iz izvirne povesti Tonček iz Potoka, spisal Fr. Bazilij in iz zbirke zgodb Nvesta z diamantnim srcem, prevedel iz francoščine Fr. Eriavec. Kdor doplača 100 lir, dobi še izvirno domačo povest iz turških časov.

Mladinski koncert

Preteklo nedeljo, 13. t. m. so »Jadranaši« priredili v kinodvorani v Nabrežini mladinski koncert. Nastopili so moški zbor »Jadrana« pod vodstvom prof. Hareja, baritonist prof. M. Kos in solistka gospa Čekutova, ki ju je spremljal na klavirju prof. Klakočar. Koncert je v vsakem oziru odlično uspel. Zavedna Nabrežina in okoličani so pokazali s svojo številno udeležbo pri prireditvi, da jim je slovenska pesem zelo pri srcu. Pri predstavi smo srečali veliko naših prijateljev iz Trsta, med njimi tudi vodilne osebnosti naših narodnih organizacij.

Vse pesmi, ki jih je izvajal moški zbor, so bile lepo podane, zlasti tiste v drugem delu sporeda. Nekatere, kot na pr. Šončeva »Na srčku bolan« in makedonska narodna sta bili podani prav temperamntno in ju je zbor moral ponavljati. Veliko aplavzov za svoje solospesve sta bila deslečna solistka gospa Čekutova ter prof. Kos, ki je poleg drugih pesmi, ki so bile na programu, z vsem občutjem zapel še znanega »Mornarja«. Spored so dopolnili štirje mladinci,

ki so z njim lastno razgibanostjo odigrali na harmonikah venček slovenskih narodnih.

V celoti je bila ta prireditev lep in simpatičen odraz naše glasbene kulture, v kateri je bila prikazana lepota naše pesmi; obenem je ta prireditev pokazala tudi vsestransko zanimanje in požrtvovalnost vseh tistih, ki so to prireditev pripravili in izvedli.

Razstava

Te dni je bila zaključena v galeriji »Scorpio« v Trstu razstava profesorja Avgusta Černigoja. Razstava je obsegala večje število olj, akvarelov, risb in nekaj plastike. Večina del je bilo istrskih pokrajin. Razstava je potrdila visoko umetniško raven Černigojeve likovne umetnosti in je zelo lepo uspela.

Slovensko knjigo v slovensko družino

S prvim decembrom pričanja Slovenska prosveta v Trstu mesec slovenske knjige. Mnogo Slovencev bi rado seglo po naši knjigi, pa je nima in tudi denarja ljudje nimajo, da bi knjige kupovali. Zdaj pa nudimo vsem Slovincem edinstveno priliko, da pridejo do slovenskih knjig.

V prvem delu prizadevanja za slovensko knjigo so tržni dnevi zbirke slovenskih knjig. Zavitke po tri, štiri, po pet knjig hote lahko dobili po zelo nizki ceni. V zavitku bodo romani, povesti, izbori iz slovenskega slovstva, drame, pravljice, verske, poljudno znanstvene knjige, letniki Mlade setve itd. Vsakdo bo lahko izbral po lastnem okusu. Vsekakor pa bo mogoče na ta način priti do slovenske knjige. Pod geslom v slovenske vasi na Tržaškem in na Goriškem, v Trst in v Gorico Slovincem slovensko knjigo za Miklavža in za Božič, pričanja Slovenska prosveta širjenje slovenske knjige na Primorskem.

Vsi prostovoljni prispevki in brezplačno delo za slovensko knjigo bodo šli v sklad »Mlade setve«, glasila slovenske mladine v Trstu. »Mlada setev« bo namreč v nekaj dneh izšla, prenovljena in pomlajena. Katoliška mladina bo vse storila za slovensko knjigo in za svoj list.

V drugem obdobju širjenja slovenske knjige pa bomo vse storili za letošnje Mohorjeve knjige. Dotiskane so že in v kratkem jih bo mogoče razposlati poverjenikom. Vljudo prosimo častite gospode poverjenike, da bi čimprej sporočili število udov, kakor smo prosili.

Posvetimo mesec december dobri slovenski knjigi! Nadoknadimo vse, kar so nam narodni sovražniki v desetletjih pobrali. Na delo, da bo pognalo slovenstvo na teh tleh daleč pod skale in da ga več nihče ne bo mogel izruvat!

Skof Rožman v Argentini

Pod srečnim naslovom »Škofov obisk smo dobili...« smo priročili v štev. od 26 okt. veselo naznanilo, da je ljubljanski škof Rožman prišel na obisk svojih zvestih vernikov v Argentino. O obisku smo sedaj prejeli daljše poročilo, ki ga deloma objavljamo danes, zaključili ga bomo pa prihodnjič.

Buenos Aires, 16. 11. 1949.

Sprejem prevzvišanega škofa Rožmana je bil nekaj veličastnega za slovensko skupnost v Argentini. Po pozdravih prvih dni sta prišla glavna dogodka: pozdravna akademija v jezuitski dvorani, v kateri se je zbralo blizu 3000 Slovencev, ki so izpričali s solznimi očmi svojo ljubezen in zvestobo do svojega nadpastirja in do katoliške cerkve. Spored se je pričel s triumfalnim vstopom gospoda škofa med petjem speva »Ecce Sacerdos magnus« in ploskanjem nabite dvorane. Najprej je pozdravil predsednik pripravljene odbora urednik Fran Kremžar, nakar je imel besedo v imenu staronaseljencev č. g. Janez Hladnik, ki je poudaril zvestobo staronaseljencev, kateri nikdar niso dvomili nad veličino duhovnih voditeljev slovenskega naroda, čeprav so brali o njih ogabne psovke in laži v rdečem časopisu. Prav ti napadi so najbolj odpirali ljudem oči, ker v vsej zgodovini so bili prav duhovniki in škofi največji možje slovenske časti in napredka. Pač so utihnili in se poskrili, da v tihoti počakajo, da se razkadi dim sovraštva in laži. Danes so napadi Slovenskega glasu kakor lajanje privezanega psa, ki laja samo zato, ker ne more svobodno hoditi okrog, kot tisti na katerega besni.

Pred 14 leti, tako je poudaril govornik, ste me Vi prevzvišeni poslali v Argentino, da bom komu kaj dobrega storil in vzdrževal v naših rojakih ljubezen do časte in večne domovine. Povabili ste me, naj se vrnem, če mi bo tujina postala neznozna. Pa se je zgodilo, da se nisem vrnil jaz, pač pa me je božja Previdnost po Vaših sklepih poslala semkaj, da Vas tukaj jaz pozdravim z dobrodošlico med tisoči Vaših najzvestejših prijateljev, ki so našli v Argentini novi dom.

Sledil je nato nagovor gospoda predsednika Društva Slovencev Mihaela Stareka, ki je očrtal lik škofa dobrotnika, učitelja, svetovalca in mučenika, očeta vseh Slovencev. Nato je sledil umetniški del sestavljen iz krasnih pevskih, deklamatorskih, oderskih prizorov in živih slik, ka-

tere so slednjič tudi visokega gosta potegnile na oder, da nam je z njemu lastno besedo očrtal naš delavni program in nas navdušil za stanovitnost s poudarkom, da naj v nas nikdar ne uplahne zaupanje, kajti Slovenci smo se prvi kot narod posvetili Mariji in Marija nas ne bo zapustila, če je mi ne bomo.

Naslednji dan, 17. okt., ki je tukaj državni praznik, smo imeli birmo, pri kateri je bila cerkev San Carlos premajhna za množico. Nekaj čez sto otrok je bilo pri birmi kljub pozivu komunističnega glasila, da naj ne bo nobenega, kateri bi dopustil, da bi »roka takega škofa bila položena na glavo slovenskega otroka«. Prav ta nesramni poziv je mnogim najbolj oči odprl.

Naslednji dnevi so bili namenjeni obiskom po posameznih predmestjih, kjer žive mase novonaseljenih, med katerimi so tudi staronaseljenci pokazali enako navdušenje. Od 200 do 400 rojakov se je zbralo na vsakem teh krajev (Ramos Mejia, San Martin, Florida, Avellaneda), kjer je bil najprej blagoslov v cerkvi s škofovim nagovorom, nato pa v bližnji cerkveni dvorani pozdravna slovesnost z družabno zakusko. Na delavnik in ob pozni večerni uri zbrati toliko ljudi je res nekaj posebnega. Samo tak visok obisk more tako razgibati množice. Istočasno je pa tudi tukajšnja javnost zvedela za naš visoki obisk. Vsi važni časopisi so objavili slike in opise dela in trpljenja našega ljubljene škofa na neizmerno jezo vseh rdečih sorojakov, ki niso mogli niti v en argentinski časopis spraviti napada na vzvišeno osebo našega slovenskega mučenika in živo pričjo komunistične hudobije.

Naslednjo nedeljo je bil prevzvišeni že v Cordobi. Na potu je sprejel pozdrave tudi v Rosariju. Iz Cordobe je šel v San Luis, kjer je sedaj sedež slovenske bogoslovne fakultete in je preživel 5 dni med svojimi bogoslovci in profesorji. Tudi nekaj redov, nižjih in višjih, je podelil.

Naslednjo nedeljo pa je preživel med velikimi svečanostmi med rojaki v Mendosi, kjer je bila tudi slovesnost prvega sv. obhajila in birmo. Isto prirčno, neprisiljeno veselje kot v Buenosu je vladalo tudi tam. Le žal, da je bil čas spet prekratek, kajti že je bilo treba v Buenos Aires, kjer smo spet slišali njegovo očetovsko besedo na dan vseh svetnikov na grobeh, kjer se Slovenci vsako leto že dolgo časa zbiramo in je prihitelo posebno mnogo staronaseljencev. (Konec prihodnjt).

PIERRE L'ERMITE

Kako sem ubila svojega otroka

Ko se je vrnil s pošte, je povedal svakinji, kako je prenapredil naslov; to jo je vendar malo zaskrbelo. Toda ujec jo je hitro potolažil z glasnim krohotom, češ, zakaj pa so sploh šli na tako drago potovanje, če ne prav zato, da iz Dominikovega srca iztrgajo sleherni spomin na župnika Firmina in na oni slavni poklic, ki mu je blodil po glavi... Edino zaradi tega so šli v Afriko in zaradi ničesar drugega! Zato ni treba nič več premišljevat in cinicati; čas je, da mu vsilita svojo voljo, saj lastne že tako nima in tudi ni zmožen, da bi jo imel... Do zdaj sta ravnala z njim dosti milo in nežno; dosegla nista ničesar. Zategatelj bo potreba strune bolj napieti in krepkeje pritisniti, četudi nekoliko zaškrtajo, in Dominik ne

sme v Noirmoutier, dokler popolnoma ne ozdravi!...

Nekoč prinese ujec ves vzradoščen lepo perzijsko preprogo — v Kairuanu izdelujejo velike množine takega blaga —, na kateri je bil v arabščini napisan neki pregovor.

»Rožica, preberite tale arabski pregovor!«

»Kje pa znam arabski?«
»Tudi jaz ne znam, pa mi ga je vodnik prevedel. Napis se glasi po naše: Žena in mož sta kakor žafran in apno. Pa prepreči, da ne bo žafran pobarval apna, če ju deneš drugemu!...«

»Kaj hočete s tem reči?«
»Žafran je Lolita, naša Lolitica, ki mora zopet stopiti na pozorišče! Mislim pa, da bo naš drugi napad, ki smo ga bolj pripravili ko prvega, imel tudi boljši uspeh.«

»Upajmo!«
»Kakopa! Samo ne smemo se bati vsake najmanjše stvarce... Sedaj je Dominik v naših rokah in lahko storimo z njim, kar hočemo, ker nima nikogar, da bi ga podpiral. Zdaj je čas! Izrabimo ugodno priliko!«

Pri teh besedah je ujec napel roke in skrivil oglate prste kot bi hotel zagrabiti neskončen zaklad.

Mladenič je kmalu začutil novi napad in zaznal, da se krog okoli njega čedalje bolj zožuje. Sicer se je še vojskoval, toda bil je že zelo utrujen, izmučen.

Nekega večera je zapisal v svoj dnevnik:
»Naveličal sem se loviti in bojevati se za stvar, ki se mi izmika sama od sebe in ki mi jo vsi skušajo iztrgati iz rok.«

Bog, ki me je prav gotovo poklical za svojega apostola, je umolknil in molči... Umolknil je v pismih svojega služabnika in molči v mojem srcu... Glede duhovniškega poklica je v moji duši noč, popolna tema in gluhoča...
Potem pa ona... vedno in povsod ona... Lolita! Moja mati mi jo hoče vsiliti, ujec me nagovarja nanjo, sama se mi ponuja... in — ali naj priznam — sam hrepenim po njej! Da, ljubezen in strah pred žrtvami me nagibljeta k njej...
Odkar smo zapustili Pariz, še ni

minil dan, da ne bi sanjal o njej, da jo imam poleg sebe in da skupaj občudujeva — saj je vendar takšna umetnica! — prelestne lepote, mimo katerih potujemo... Kako težko je človeku, ko mora sam gledati tolike naravne krasote in nima človeka, ki bi ga razumel in pred katerim bi lahko na glas izpovedal svoje občudovanje nad slavno zgodovino in nad nedopovedljivo lepoto!...

Pred župnikom sem se postavljal, tukaj se postavljam, sploh se bom zmerom postavljaj... Toda v meni je nekdo, ki komaj čaka in računa na moj padec ter se že vnaprej neizmerno veseli...
Kaj tedaj? Ali se bom res obrnil od sladkega Kristusa, ki ima besede večnega življenja, da pojdem za ženo, ki je »grenkejša kot smrt«?...

Ali naj odneham in krenem navzdol, ko me vse ovira in mi brani, da bi razpel krila in poletel v sončne višave, kamor me nebo morebiti še vedno vabi?
O, Bog, usmili se me! Pomagaj mi!...

Ko je drugi dan hotel iti slika v »Mošejo mečev«, dnevnika ni bilo nikjer. Popoldne ga je našel v neki omari med obleko; a kako se je začudil, ko je videl, da manjka ona stran, kateri je bil zaupal svojo žalost in gorje. Kako to? Nekdo jo je moral iztrgati! Ali kdo? In čemu?

Tudi ujec je zelo mnogo pisaril in na vse strani pošiljal pisma in razglednice. Zdaj je pisal kakšnemu znancu, drugič prijatelju, Presvesovih seveda tudi ni smel pozabiti! Zapisal je, kar mu je ravno prišlo na misel in nekoč se je Dominik odločno vzdignil, ko je v nekem pismu preveč govoril o njem. Ujec pa je precej prevrgel v šalo, rekoč: »Samo še eno reci, pa napišem Loliti, da jo objemaš!...«

Dominik je prišel do spoznanja, da bo po vsem tem najbolje, ako sam pošlje v »Ker-Mimic« nekaj razglednic in Presvesovim s hladnimi besedami naznani svoje mnenje, da se bodo vedele ravnati. Ali kako težko je bilo spraviti besede na papir!... In potem je še dva dni nosil razglednice v žepu — tretji

Dopisi

Pismo iz Egipta

Cairo, 23. 10. 1949.

Na rožnensko nedeljo smo se zbrali v precejšnjem številu pri č. šolskih sestrah, da smo skupno počastili našo Kraljico, Marijo Pomagaj. Praznovali smo slovesno blagoslovitev njene podobe, dovršen posnetek Marije brezjanske, katero je naslikal naš rojak, akademični slikar g. I. Primožič. Č. sestre so okusno okrasile ljubko kapelico, skrbele za izbrano petje, tudi deklamacije ni manjkalo, a najbolj nas je povzdignil slovesni obred blagoslovitve, posvečenije Marijinemu srcu ter krepka pridiga našega duhovnega voditelja preč. g. patra Jozafata. Slišali smo zgodovinsko brezjanske božje poti. V duhu smo poromali na našo slovensko zemljišče, na naše božje poti: Sv. goro, Brezje, Sv. Višarje. Kar milo nam je bilo pri srcu. Po blagoslovu z Naj-

svetejšim smo se še nekoliko po naše pomenili. Menim, da je vsak izmed nas odhajal z večjo ljubeznijo do Marije in z dobrimi sklepi v srcu, saj je to bil tudi pravi namen našega praznika.

Rabelj

Tu je pogorela rudniška električna centrala. Nesreča je najbrž nastala zaradi kratkostiha, pri katerem so iskre zanetile požar, ki je povzročil nad 80 milijonov škode.

Peč

Zadnje nedeljo 20. t. m. je goriški nadškof blagoslovil v svojem dvorcu v Gorici dva nova zvona za našo cerkev. Po blagoslovitvi smo ju prepeljali domov, kjer nam bosta že pela v nedeljo 27. t. m., ko bomo obhajali praznik sv. Katarine, naše zaščitnice.

Novice

Pogreb msgr. Karla Jamnika

Dobili smo poročilo, da se je izvršil pogreb rajnega reškega škofjskega administratorja in trnovskega dekana msgr. Karla Jamnika navdse slovesno ob izredni udeležbi vernikov. Pogreb je vodil ljubljanski škof Vovk, ki je imel tudi nagrobni govor. Njegove poslovične besede so pretresle in do solz ganile množico, ki je pokojnika zaradi njegove preprostosti in sočustvovanja z ljudstvom globoko spoštovala in ga iskreno ljubila. Še na dan pred smrtjo je rajnik, čeprav s težavo, opravil vsa cerkvena opravila v cerkvi in na pokopališču. Rzne skupine vernikov v fari, na podružnicah, na Reki in v vsej škofiji so počastile pokojnikov spomin s 55. krasnimi vencmi. Poleg škofa Vovka se je pogreba udeležilo več cerkvenih dostojanstvenikov, in nad 50 duhovnikov. Zadnja pot msgr. Jamnika je bila zmagoslavna pot moža, ki si je s svojim značajem in delom pridobil srca in postavil nemiljiv spomenik.

Dva groba

V petek zvečer je umrl v Št Petru ob Soči tamošnji č. g. župnik Angel Tanin. V nedeljo 20. t. m. pop., so mu priredili vaščani zelo lep in slovesen pogreb. — V ponedeljek predpoldne se je ob veliki udeležbi občinstva izvršil pogreb znanega goriškega brivca Antona Pippa, ki ga je v so-

boto zadela srčna kap. Njegov ded je bil po rodu Korošec iz Ziljske doline.

Duhovniške vesti onstran meje

V Prvačino je prišel za župnika č. g. Stanko Vertovec, doslej župnik v Podbrdu. — Č. g. Marijan Kožlin je kaplan v Cerknem.

Božičnica

Slov. dobredelno društvo v Gorici priredi za slovensko šolsko mladino lepo božičnico, na kar že danes opozarjamo slov. javnost.

Angleški kardinal

Griffin je praznoval 25 letnico mašniškega posvečenja. Za kardinala ga je imenoval sedanji sv. oče.

Zdravstveni tečaj

Goriška prefektura je razposlala okrožnico, v kateri sporoča, da je visoki komisar za zdravstvo za šolsko leto 1949/1950 razpisal sledeče štipendije za zdravstvene tečaje: 50 štipendij po 45 tisoč lir za posebej nje posebnega tečaja za bolničarke asistentke; 300 štipendij po 45 tisoč lir za obisk prvega letnika strokovnega šolskega zavoda za bolničarke; 30 štipendij po 45 tisoč lir za obisk prvega letnika na šolskem zavodu za nadzornice otrok; 30 štipendij po 40 tisoč lir za posebej nje tečaja pri šoli za porodništvo. Prošnje je treba vlo-

žiti pri Pokrajinskem zdravstvenem uradu (Ufficio Sanitario Provinciale) najpozneje do 30. nov. Pri omenjenem uradu se dobijo tudi vsa potrebnejša pojasnila.

Potni list za inozemstvo — izguba državljanstva

Vsak Goričan, ki je dobil potni list za inozemstvo, je izgubil italijansko državljanstvo v vsemih pravnih posledicah tisti trenutek, ko je prestopil mejo, tudi samo, če je šel nadaljevat svoje študije za par semestrov na tujo univerzo.

Ali verjamete? In vendar je res! Goriško županstvo si lasti ne samo postavodajne, ampak tudi ustavodajne državne pravice. Naš prijatelj in sodruhin se je lansko zimo odpeljal v Združene države na študijsko potovanje. Tukaj je za vsak slučaj pustil notarsko overovljenega zastopnika. Ta hoče v njegovem imenu izterjati vojno odškodnino, za kar rabi državljanški list. Mestno županstvo mu pa izstavi ta list samo za »dobo do septembra leta 1948, ko se je imenovani izselil v Ameriko«. Tako se glasi dobesedno zahtevana listina.

Finančna intendenca pa tega akta ne sprejme, ker naš tako označeni prijatelj »uradno« ni več italijanski državljan. Seveda s tem izgubi tudi vojno odškodnino.

Za dobo po septembru leta 1948. pa županstvo noče izdati državljanškega lista.

Kaj sledi iz tega? Vsak Goričan, kateri se na primer izseli na sezonsko delo, recimo v Beljak, izgubi državljanstvo pravice v Italiji. V Gorici pomeni torej vročitev potnega lista za inozemstvo istočasno izgubo italijanskega državljanstva.

Neki pravnik, s katerim smo se tozadevno posvetovali, je zlobno trdil, da je Gorica dobila te izjemne ustavne pravice v dekretu, kateri imenuje Gorico — svobodno cono. Izseljenci, pazite, kaj delate!

Pregled šoferskih izkaznic

Pokrajinska komisija za pregledovanje avtomobilskih dovolilnic, ki ima svoj urad v Gorici, ulica Oberdan 20, bo izvršila 23. t. m. pregled tistih začasnih šoferskih izkaznic, ki so zapadle 27. sept. 1949. Vsi prizadejni naj se javijo osebno.

Gospodarski listek

Krt in njegova pravica

Deljena so mnenja glede krta. Mnogi ga smatrajo za škodljivca, drugi ga zagovarjajo kot koristno žival.

Gotovo spada krt med najbolj brihtne živali in med duhovitosi. Njegovi rovi so perfektno izdelani, dela pa jih z neverjetno hitrostjo. Za par km dolg tunel je v rednih razmerah treba na stotine delavcev in par let. Krt pa izgrebe v eni noči rov, ki je mnogo daljši, če upoštevamo velikost živali. Za kopanje rogov pa krt ne rabi strojev, ne rabi kopač in pikonov, ne rabi podrobnih načrtov, ne različnih merjenj. In kljub temu vodijo vsi njegovi rovi k gnezdju, v krtov grad. Tega z lahkoto najdemo, če sledimo rovom. Našli bomo okrogel kupček zemlje, navadno največji v okolici in pod tem kupom je krtov dom, iz katerega vodijo rovi na vse strani kot šibe pri kolesu. V tem domu krt biva, tu počiva. O kakšnem poležavanju in lenarjenju pa pri krtu ne moremo govoriti, ker je njegov tek nenasiljiv in požre krt dnevno toliko hrane, kolikor znaša polovica njegove teže. Kot rabi motor bencin, da deluje, tako mora tudi krt dobiti vedno novo kurivo, če hoče ohraniti sposobne svoje kopalne lopatice, svoje tačice. Prebava krtova je zelo hitra in njegov želodec mora biti vedno poln. Krt bi crknil od lakote,

če bi ostal brez hrane samo en dan.

V tem tiči tudi vzrok, zakaj krt vskladišči odvišno hrano, kadar je je preveč. Ta hrana mora služiti za hude mesece, posebno zimske. Krt pa je tudi mojster v vskladiščanju, v konserviranju odvišne hrane. Če ni lačen in ulovi črva, ga ne ubije, temveč ga poškodeje na glavi in ga zavleče v svojo zalogo. Na glavi poškodovani črv ne more naprej riti in zato ne more uteči ter mora ostati v krtovem domu. Kdor koplje za krti, bo večkrat našel take krtove zaloge, v katerih so množine debelih in mastnih črvov, pa tudi glist, ki naj služijo za hude čase.

Pod največjo krtino najdemo krtovo gnezdo, ki je postlano z mehko travo in listi. Navadno najdemo v takem gnezdju 4 ali 5 mladih krtičev. Tudi pri izgraditvi svojega gnezda je krt zelo iznajdljiv. Gnezdo leži vedno nekoliko nad glavnim rovom, da ne more priti do njega voda, če bi zalila glavni rov. Kljub temu pa napravi krt še en rov, ki naj bi odvajal vodo, če bi se približala gnezdju. Tudi drugače je krtovo gnezdo tako zgrajeno, da ostanejo inženirji začudeni od krtove brihtnosti.

Krta lovijo tudi zaradi njegovega kožuščka. Ta je sicer majhen, a svetel in trepen, mehek, topel in lahek, priljubljen elegantnim in ničernim gospem.

Športni teden

Prvorazredniki pridno nadaljujejo svoja nedeljska srečanja. Obisk je na vseh tekmah zadovoljiv. Čeprav ni vreme ugodno in moštva ne nudijo posebnega napredka v tehničnem oziru.

O posameznih tekmah pa tole: »Juventus« je izvajala proti »Pro Patria« uspešno defenzivno igro, vmes pa nekaj »svetlih točk«, od katerih so tri obsedle (3:0). V Bergamo je po ostri in razburljivi tekmi »Atalanta« komaj premagala Rimljane s 3:2, medtem ko je v Benetkah zelo oslABLJENO beneško ekipo pregazil »Padova« kar z 8:0. »Bari« in »Novara« nista mogla prebiti remijskega leda (0:0), obe točki pa sta gladko pospravili »Lucchese« (3:1 s »Como«) in »Milan« (4:1 proti »Fiorentina«).

»Sampdoria« s Bologna 2:1 in »Torino« s »Genoa« 2:0; poteku iger bi najbolj ustrežala neodločena izida K. O. za »Inter« v Palermu (4:2!), proti vsakemu pričakovanju.

»Lazio« pa je z dvojnim strelom uveljavila končni rezultat v borbi s Tržačani.

MEDNARODNE TEKME

Ogrska s Švedsko : 5:0
Turčija s Sirija : 7:0 (za svetovno prvenstvo).

Tekma Aeglija Italija se bo odigrala v Londonu 30. novembra.

DAROV I ZA »KATOLIŠKI GLAS«

Marijina družbenica iz Trsta namesto cvetja na grob blagopokojne matere Marije Marušič 1000; Marijina družbenica iz Trsta, ker »Kat. glas« tako lepo piše in se poteguje za pravico kot je Bogu ljubo, daruje 1000; preplačila iz Marijine družbe v Trstu 300.— lir.

Za Alojzijevišče

Solkansko polje 3000; Roža Čučat 2000; M. Žigon 1000; družina Zvanut 1000.— lir.

Bog povrni obilo!

za slovenske otroke pridno kupuje

Miklavž

v modni trgovini

»Sri soncu«

Trst, via Riemondo 1

BOGATA IZBIRA UGODNE CENE

Se priporoča Ivan Lupše

Odgovorni urednik: Stanko Stanič
Tiska tiskarna Budin v Gorici

dan pa jih ni bilo nikdar nikjer kakor one strani v dnevniku! Zgubil jih je!... Sicer ni nič čudnega, če človek v puščavi kaj zgubi, ko se venomer mestijo sem in tja!...

Razglednice pa se niso zgubile.

V »Ker«Mimie« so dan za dnem prihajale razglednice in pisma, v katerih je Yholdyjeva gospa ponavljala Loliti:

»Ljuba moja Lolitica, lepo Vas prosim, branite se vendar!... Branite svojo srečo!... Branite tudi nas, da, tudi nas!... Vi ste naše edino upanje. Prosim Vas, vrnite mi dušo mojega milega otroka, ki mi ga hočejo duhovniki ukrasti!... Dominik Vas obožuje, a nima poguma, da bi Vam razodel svoje srce; pa saj je ubožec že čisto zmeden!

Neki župnik Firmin mu je nalil tinte v njegane. Zdad mu z veliko težavo izpiramo to gnusobno tinto, zato nam še Vi pomagajte!... Pišite mi!... Osvojite si še njegove možgane, kakor ste si že njegovo srce. To sami lahko vidite iz pisma in slik, ki smo Vam jih poslali!...

Ponavljala je razne stavke iz Firminovih pism, ki sta jih prestregla z ujem, zlasti onega: »Človek obdrži samo ono, kar neprestano brani in čuva!« V svoji nespameti je šla celo tako daleč, da je rotila Lolito z besedami, ki so se ji vzbudile, ko je čitala ono »zgubljeno« stran iz Dominikovega dnevnika. Takole je pisala: »Usmilite se nas, preljuba moja Lolitica, ki toliko sanjam o Vas, da Vas bom kmalu mogla imenovati svojo hčerko!...«

Dokler je Lolita dobivala pisma samo od ujea in od Yholdyjeve gospe, je ostala zvesta svoji obljubi in se je krotila, kolikor je mogla... Kar prinese poštar prelepo sliko!... Čez nekaj dni zopet dve Dominikovi razglednici... In naposled še pismo, v katerem je bila ona stran iz dnevnika, ki je pričala o njegovih najgloblji in najnežnejši ljubezni.

Če jo torej Dominik res tako silno ljubi, da tega sam sebi ne more več zatajiti, ali ni tudi njena dolžnost, da mu odgovori in mu razkrije svoje srce, ki ji prekipeva od ljubezni?... Da, svobodno dekle je in

ima dolžnost in pravico, da se potegne za svojo bodočnost!

SEST IN DVAJSETO POGlavJE

Nekega večera, ko so sredi puščave ravno uživali čarobno lepoto narave, prinese poštna karavana veliko pismo za Dominika. Yholdyjeva gospa se ga je zelo razveselila, ker je takoj spoznala, da je od Lolite. Hitro ga spravi v torbico, da ga izroči sinu, ko se bo ponudila najlepša priložnost.

Naši popotniki so sklenili, da se odpravijo od Kairuana na jug do Biskre in Tuggurta. Na ta način se bodo izognili dolgočasni poti ob morskimi obali, obenem pa bodo videli, kaj se pravi potovati skozi resnično puščavo.

Odpotovali so kajpada s karavano, v kateri so imeli močan puščavski voz in štiri kamele. Yholdyjeva gospa se je sicer nekoliko bala takšnega potovanja; ker pa je vedela, da bo Dominiku po volji, je pozabila vsak strah ob radostni misli, da bo s tem spravila dušo svojega otro-

ka v vrtnice veselja in raztresenosti, kakor devamo v tekočo vodo platno, ki bi iz njega radi izprali grd madež; zato ga še izvijamo in obračamo sem pa tja, da bi sonce sijalo nanj od vseh strani in veter pihal vanj od leve in od desne.

Yholdyjeva gospa je dosegla svoj namen bolj kot je sama pričakovala. Afriška peščina, njeno pastirsko življenje, zanimivi kraji in neslutene krasote, ki mogočno delujejo na človeka, njena slavna zgodovina pa topli dnevi in prijetne noči so čudovito prevzeli mladeničevo dušo.

Vsi so šli veselji na pot. Toda že drugi dan bi bil Dominik kmalu ob glavo. Vstali so ob štirih zjutraj in zložili šotore, da odrinejo. Dominik je hotel prej še fotografirati bedne kamele, ki so se dolgo branile težkega bremena, ki ga bodo morale nositi vse dan po najhujšem soncu. Arabec jim je naprtel najprej za pot potrebne stvari, zatem pa še nekaj praznih zabojev, katere je kmalu postal metal nazaj, da bi se živalim zdelo, da jim je olajšal tovor.

Dominik mirno gleda to živahno

jutranjo komedijo — kar plane nadenj neki mlad Arabec. Mož se je bil šele pred kratkim oženil pa ga je precej popadla jeza in ljubosumnost, ker je mislil, da hoče Dominik fotografirati njegovo ženo. Če ne bi bilo vodnika, ki je priskočil na pomoč, bi se bilo mladeniču najbrž slabo godilo.

Ko so izvedeli, zakaj je Arabec tako vzkipeval, je velič Dominik vodniku, naj možakarju razloži, da je opazoval samo kamele in nikogar drugega. Končno pa mu lahko pove, da je doma v Parizu, kjer so ženske precej drugačne kot njegova žena, za katero se ni bati, da bi koga očarala s svojo lepoto.

»In to tem manj,« doda ujec, ki je menil, da mora vsaki stvari vršek odtrgati, »ker je ta gospod, moj nečak, zaročen s prelestno deklico, ki ji je ime Lolita.«

Zadnje besede so najbolj razveselile Arabca, katerega je sodba o njegovi ženi pomirila in razkačila obenem.

(Dalje)